

Donoi, Mirko Hratich

RE - O

DEŽEVNI

DNEVI

Založba "Domači glasovi"
v Lienzu 1946.

NOČNE SENCE.

Vesela sončna luč se v gozd umika,
Lahno šume drevesa v slutnji mraka,
na dnu potoka zvezda se svetlika.

Odpel je zvon Mariji psalm večerni,
v molitev nemo hiše so zavite,
le okna so kot biseri safirni ...

Že davno je utihnil krik pastirjev,
velika bela cesta z mrakom hodi,
počasi se zavija v plašč skovirjev.

Z gora hitijo nočne sence doli.
Nad gmoto streh zvonik se k nebu dviga.
Čuječi Bog ob večni lučki moli ...

luč zgora

Kot bes zemlje strmijo k nebu skale,
gozdov mrmranje noč in dan oskrunja,
s slapov bobni v brezmejne globočine,
a hlad s prepadov dviga silni molk.

Šumenje, šelestenje, šepetanje.
Kot da hudobni duh bi bolečine
razkladal kamnom, se zaganjal vanje,
a hlad s prepadov dviga kruti molk.

Skrivnost temé... V gorah, ni sence. časa.
Nekje visoko pa nebo prepeva,
in luč gori in ptičkov vrisk odmeva;
neskončen mir je skrit na dnu neba ...

Tuje

Tako široko zdaj nam je srce!
Odkar Boga in dom smo skrili vanj,
in pesem svojo, polno čarnih sanj
o miru in ljubezni ...

Tako so bele, tuje vsem roke!
Odkar nerodno kruha prosijo,
-semen razorom več ne nosijo,-
ni slab ta kruh, a - tuj je.

Kako se skrivil je ta čas hrbet!
Gospod nam je svoj težki križ nadel,
takrat, ko z doma z nami je odšel,
na Golgoto do zmage.

ODHOD S TIROL.

Grüss' Gott, Marie! Vsa polja so rumena,
in mnogo močnih rok bo treba, kaj?
prestar je oče Hans, preslaba žena,
za zrna, v zemlji skalnati rojena;
a Ti? O Ti si kakor nežni cvet.

Grüss' Gott, Marie! Lepo-bi bilo žeti
in peti, hej, smejati se s Teboj ...
Morda me ne bi mogla razumeti -
- jaz, tuj Sloven, Ti z nemške senožeti-
a vendar - jezik src je brez besed.

Grüss' Gott, Marie! Odhajam v belo mesto,
da v njem ženo zamenjam za oltar.
Morda bi kdaj poljubljal te, nevesto,
- a zdaj me kliče Bog na svojo cesto -
Marie, Njegove njive že zore.

5

LUČKE IN SPOMINI.

Stara ura na kredenci
tiki tiki-taka,
v težke gube na zavesah
čas se z nje pretaka;
listi dni na koledarju
so porumeneli,
le obrazi na portretih
so še vedno beli.

S križa Sin glavo krvavo
v nemi boli sklanja,
lučka pred Marijo topla
sen pobožni sanja.
Lučka pred Marijo našo.
Z njo gore spomini,
v svetem hramu duše skriti
v tihi bolečini ...

POTONKE ..

Prav tako potonke
na našem so oknu
cvetele nekoč.

Po zidu se belem so
nageljnov kite se splele
v obroč...
o da, nekoč ...

Potem so potonke v plamenih
gorele vso noč.

RUBINAST SOMRAK.

Rubinast somrak in bežeči oblaki.
Na travnike padajo sence z gora,
v daljavo drdrajo leskeči se vlaki,
ob mlinu odmeva šumenje voda.

Vijoličast mrak, da nebesa temnijo.
Le murni še v miru večernem pojo.
V velikih se oknih že lučke smejiijo,
a vonji po dimu leže nad zemljo.

Brezkončen polmrak. - In molčeča tujina.
Ah, vedno ta lepi in hladni večer...
Kot Njemu nekoč mi je kamen: blazina
in v srcu deliva si tujcev nemir.

DEŽ PADA.

Na okna dež curlja
tako počasi.

Vtenili v zastor črnega neba
so ure časi ...

Sivina v dnu srca
vso luč zakriva.

A dež curlja
in klopota
na okna temno-siva.

KONTRAST 1945.

Pod oknom barake zdaj ogenj žari,
s kotlička na drvih lahko še kadi
in smreke drhtijo ob vodi.

Na sobico padajo sence otrok,
strmijo v kotliček in iskre okrog
in lačni vsrkavajo vonje...

Na slami ob steni mrlič rumeni.
In miren usmev mu na ustih leži.
O poljih domačih je sanjal.

A s ceste se trga harmonike smeh.
Končana je vojna. V izpitih možeh
spet vriska življenja magija...

GOSPOD, TI VEŠ.

Ugasnila je bela luč z oltarja,
umrle svete pesmi so orglarja,
svetišča stene zdrknile so v tla.

Srce je kakor mirno, mirno morje,
oblakov sence šle so za obzorje,
odkar je vanj pogreznjen Bog neba.

Gospod, Ti veš! Ljubezni si želimo,
neskončne, da se vanjo potopimo,
ustvaril si nas zase, sreče Bog!

PRIJATELJEVO PISMO.

"Pri nas so pa veseli sončni dnevi.
Nikdar se hrast ne skloni prav do tal,
odšel je piš v gozdove na pogorju...

Najlepše je ob zori, ko odsevi
deviške zarje bliskajo od skal,
Planine na Lasertzu se talijo ...

Sicer pa poje zvon nekje v dolini,
Adela Horn pase tu svoj trop.
Še tja pod noč z očmi me išče - Čista.

In Ti? Živiš še vedno v taborišču?
Ponoči kliče zvezd me roj domov. -
Tu gori so vse bliže, bliže srcu..."

OB VODI.

Jesen na bregu o mladosti sanja,
že dan je krajši, sončni žarki spijo
in komaj kdaj ob Dravi zagorijo,
ob tihi breg se leno val zaganja.

V sivini dni je vedno manj klicanja.
Če tu in tam še lastovke bežijo,
nesoč s seboj brezskrbno melodijo,
za njimi zemlja pada v mir molčanja.

Nekoč, ah, da nekoč... jesen je pela
v teh malih, belih hišah vzdolž ob Dravi,
iz naših rož si zadnji venec plela.

A zdaj se "Kärnten" tod po tuje pravi,
nad mračnimi gradovi v skriti slavi
jesen se sklanja, sanja nevesela...

NEDOKONČAN SONET.

(Julij 1945--Tirolska)

Večerni mrak lebdi v dreves vrhovih
in zvezdic roji nad dolino tle.
Veliki zvonci čred spokojno spe.
Črnino tke globoka noč ob krovih.

Nenadoma razlije po gozdovih
se pesmi glas, kar plane čez polje
in zdrkne vsa v zamaknjene gore.
Otožen spev kot pesmi na grobovih.

Ob ognjih, ki ugašajo, ubira
v deželi tuji rod naš "Miserere".
Nihče ne rame ljudstva, ki umira...

Sonet

KRIŽ NA MEJI.

Na laški meji križ stoji.
Že preperel na njem visi
predani božji Sin.

Viharji se pode iz dalj
in sonce liže z ran Mu kri
in žge Mu žar z oči.

☞ vznožju spi marjetica,
glej včasih pride ptičica
na ranjeno glavo..

Sicer je noč in dan - le sam,
Slapovom, zvestim še goram
o žrtvi šepeta...

PESEM LJUBEZNI.

Marija!

Kot zvezde so Tvoje oči
na nebu egiptovskem v naročju noči,
o Myrjam, kraljica ljubezni !

Marija!

Oaze na pesku puščav -
in trudnemu romarju - "Salem" - pozdrav,
O Myrjam, studenec ljubezni !

Marija!

Cvetica judejskih poljan,
kot harfe božanske odmev si ubran
tak blizu in vendar - neznan.

NA JEZERU.

Liane do tal. In odkrito nebo
in sonce dragulje kotali na dno
po ritmu nakodranih valčkov...

Tak blizu sem sveti tišini nebes,
o raju zgubljenem pod senco dreves
razmišljam in čutim praznoto.

Nečesa še manjka, kar žejno srce
do roba napolni, umiri želje
po sreči, po sreči brez konca...

DVE MATERI.

Pred žalostno Materjo mati kleči,
tam v daljnem Vetrinju za sinom ječi.

Odkar so, jetnika, ga vlekli domov,
jo mučijo slutnje in slike grobov.

A Ona, kraljica mučencev, pozna
ljubezen in muke vseh mater sveta.

Saj v dušo ji meč je trpljenja zadrt.
Nedolžnega Sina ji gnali so v smrt. -

Pred žalostno mati v molitvi kleči...
Marija pa v vdanosti sveti - molči. -

ŠOPEK DALIJ.

Pred belim ~~kipom~~ Fatimske Gospe
se šopek dalij, blagoslov zemlje,
v lepoti klanja.

Madonna se smehlja: beguncev dar,
postavljen na surov lesen oltar,
ljubezni prosi ...

Popil je v rožah roso sončni dan,
solze je skrila Njena mehka dlan
v očeh potrtih ...

Pred belim kipom Matere zemlje
se šopek dalij klanja kot srce
v ljubezni vdani ...

TAJNA.

To je pesem, ki morda nikdar
v velikih dnevnikih sveta
ne bo izšla v prevodu ...

To je pesem tajne v teh gorah,
kjer plava nad prepadi strah
in groza skrite pesmi.

V nočeh se trga blazni krik,
izmučeni, tuleči vik
in smeh žena znorelih.

In pravijo: potem drdra
vso noč do zore strojnica,
da po gorah odmeva...

Noč zvesto molči. Nikogar ni,
da dnevnikom napisal bi
resnico o svobodi.

3

K A Z A L O :

1. Nočne sence
 2. Moč gora
 3. Tujci
 4. Odhod s Tirol
 5. Lučke in spomini
 - 6. Idila *novi list*
 - 7. Jeseniške slutnje
 8. Potonke
 - 9. Rubinast ~~sonrak~~
 10. Dež pada
 11. Kontrast 1945
 12. Gospod, ti veš...
-

13. Prijateljevo pismo
14. Ob vodi
15. Nedokončan sonet
16. Križ na meji
17. Pesem ljubezni
18. Na jezeru
19. Dve materi
- 20.* Otrokova molitev
21. Vetrinjska balada
22. Šopek dalij
23. Tajna

manjka